Department: Humanities Languages & Cultural Studies

3.4.6

Books and Chapters published in edited volumes

Sl. No.	Documents Attached
1.	E-copy of the Cover page, content page and first page of the publications

E-copy of the Cover page, content page and first page of the publications

HLCS 3.4.6

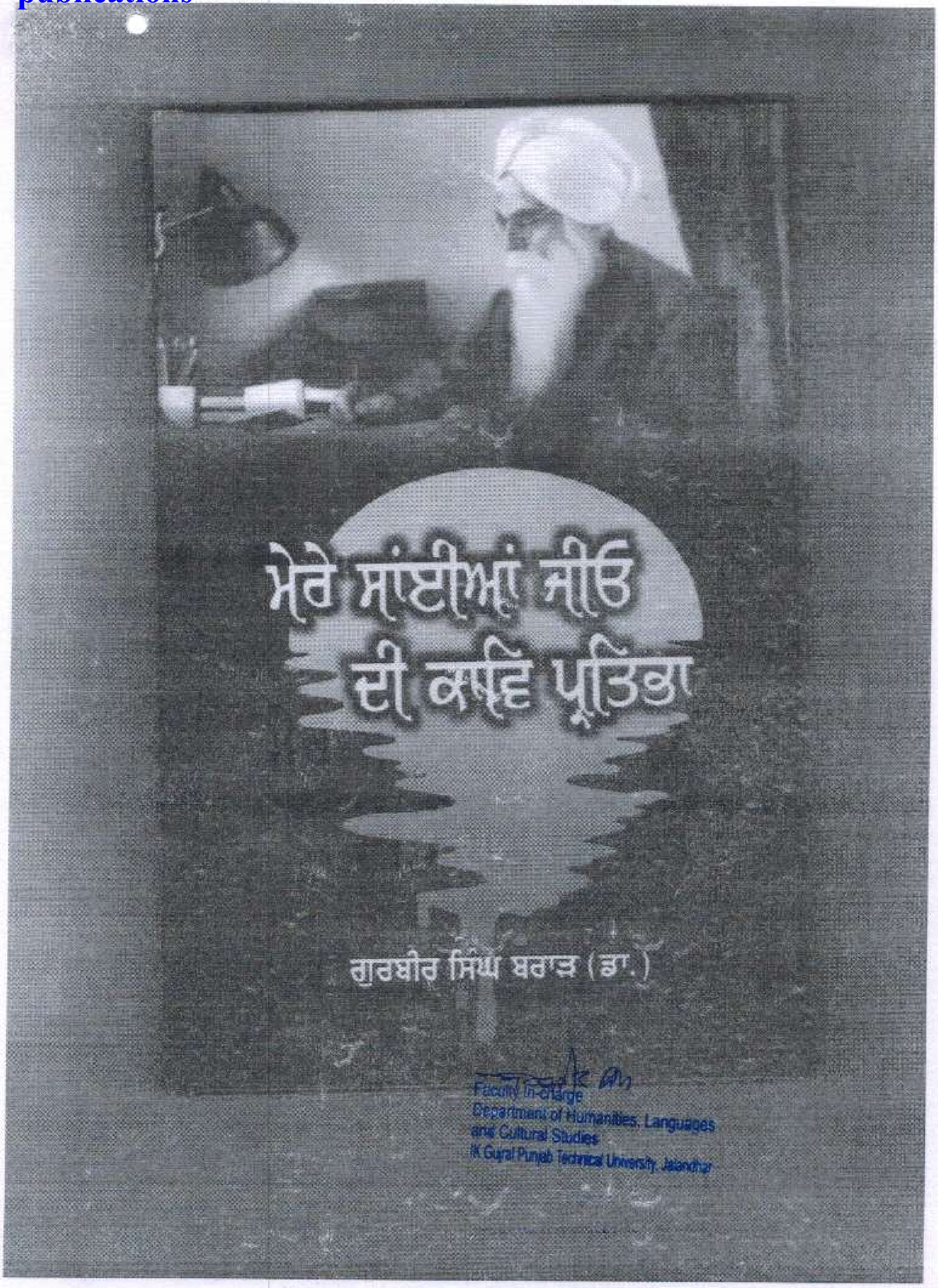

Faculty In-charge
Department of Humanities, Languages
and Cultural Studies
IK Gujral Punjab Technical University, Jalandhar

ਤਤਕਰਾ

- ਦੋ ਸ਼ਬਦ — 7
  -ਗੁਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ
- ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਿਛਲੇਰੀ ਕਵਿਤਾ — 10
  -ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ
- ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ : ਜੀਵਨ, ਰਚਨਾ ਤੇ ਸਮਾਂ — 22
  -ਡਾ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਗਰਾ
- *ਮੇਰੀ ਸਾਂਈਆਂ ਜੀਓ* ਦੀ ਸਿਰਜਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮੁਹਾਂਦਰਾ — 32
  -ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰ
- *ਮੇਰੇ ਸਾਂਈਆਂ ਜੀਓ* ਦਾ ਰਹੱਸ ਅਨੁਭਵ — 39
  -ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
- *ਮੇਰੇ ਸਾਂਈਆਂ ਜੀਓ* ਦਾ ਵਸਲ ਤੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਸੰਕਲਪ — 43
  -ਡਾ. ਸੈਮੂਅਲ ਗਿੱਲ
- *ਮੇਰੇ ਸਾਂਈਆਂ ਜੀਓ* ਦੀਆਂ ਕਲਾ-ਜੁਗਤਾਂ — 50
  -ਡਾ. ਕੰਵਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ
- *ਮੇਰੇ ਸਾਂਈਆਂ ਜੀਓ* ਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਸੰਵਾਦ — 61
  -ਡਾ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ
- ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਵਿ-ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਅਨੁਭੂਤੀ — 67
  -ਡਾ. ਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

Faculty In-charge
Department of Humanities, Languages
and Cultural Studies
IK Gujral Punjab Technical University, Jalandhar

ਮੇਰੇ ਸਾਂਈਆਂ ਜੀਓ ਦਾ ਰਹੱਸ ਅਨੁਭਵ

-ਡਾ. ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ

ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਰਹੱਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕਵਿਤਾ ਦੋ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਰਹੱਸ ਸੰਬੰਧੀ ਅਨੁਭਵ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਰਹੱਸ ਸੰਬੰਧੀ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਉਹ ਰਹੱਸ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੀਅ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਉਹ ਰਹੱਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਕਲਪਾਂ ਦੀ ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਹੈ ਤੇ ਦੂਜੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਮੌਲਿਕ ਅਨੁਭਵ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦਾ ਹੈ ਤੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਮੌਲਿਕ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। 'ਮੇਰੇ ਸਾਂਈਆਂ ਜੀਓ' ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵੀ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਰਹੱਸ ਅਨੁਭਵ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਗੁਰਮਤਿ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੀ ਹੈ।

ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਕਾਵਿ ਮੈਂ ਉਪਰ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੇ ਵਿਸਮਾਦੀ ਅਨੁਭਵ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੈ ਪਰ ਹਰ ਥਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਾਵਿ ਮੈਂ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਤਾਰਾਂ ਤਰਬਾਂ ਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਰਹੱਸ ਅਨੁਭਵ ਸੰਬੰਧੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਭਾਵਨਾ ਵਿਚ ਵਿਸਤਾਰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹੋ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਵਿਸਤਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸੰਘਣੀ ਤੇ ਸਰਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਤਿਹਾਸ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਆਦਿ ਦੀ ਜਟਿਲ, ਲਕੀਰੀ ਤੇ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਉਲਟ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਰਹੱਸ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰਪੰਚੀ ਖਲਜਗਣ ਤੋਂ ਵਖਰਾ ਸਿਰਜ ਕੇ ਹੀ ਵਿਸਮਾਦੀ ਆਨੰਦ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿਸਮਾਦ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਮੂਰਤ ਨੂੰ ਅਮੂਰਤ, ਸਥੂਲ ਨੂੰ ਸੂਖਮ ਤੇ ਆਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਾਕਾਰ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕਰਤਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਸਮਾਜਕ ਜੀਵਨ ਵਾਲਾ ਤਣਾਓ ਨਹੀਂ। ਕਾਵਿ ਮੈਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕਤਾ ਦਾ ਰਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕਿਤੇ ਕਿਤੇ ਝਉਲਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਂਈਆਂ ਜੀਓ ਸ਼ੁੱਧ

Universal Relevance of Guru Nanak's Teachings

गुरु नानक जी की शिक्षाओं की सार्वभौमिक प्रासंगिकता

550th Birth Anniversary
Sri Guru Nanak Dev Ji

PUNJABI HERITAGE FOUNDATION OF CANADA

Faculty In-charge
Department of Humanities, Languages and Cultural Studies
IK Gujral Punjab Technical University, Jalandhar

Iqbal Singh Hamjapur	ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼	110
Jagjit Kaur (Dr.)	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਵਾਤਾਵਰਣਕ ਨਜ਼ਰੀਆ	116
Jasvir Kaur (Dr.)	ਸਮੁੱਚੀ ਮਾਨਵਤਾ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਉਪਦੇਸ਼	126
Karamjit Singh Noor	ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ	135
Kuljit Mann	ਨਾਨਕ-ਚੇਤਨਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਮਾਜ	146
Malkiat Singh	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ: ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ	155
Mandeep Kaur (Dr.)	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਫਲਸਫ਼ਾ ਵਿਚ ਜੈਂਡਰ ਸਮਾਨਤਾ	162
Narinder Kaur	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਮਿਥਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ	170
Navedita Singh (Dr.)	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ: ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ	178
Paramvir Kaur	ਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ	187
Parminder Kaur (Dr.)	ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਨੈਤਿਕ-ਅਧਿਆਤਮਕ ਪ੍ਰਗਤੀ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਦੇ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ	195
Prabhjot Kaur	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਰਚਿਤ 'ਪਟੀ' ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ	203
Rajinder Kaur Verma	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰ	209
Ravinder Singh (Dr.)	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਸਰਬ-ਕਾਲੀ ਮਾਨਵੀ ਪ੍ਰਵਚਨ	218
Sandeep Kaur	ਸੰਗੀਤ: ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਸੰਚਾਰ ਜੁਗਤ ਵਜੋਂ	226
Sarabjit Singh (Dr.)	ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਲੱਖਣਤਾ	233
Shalu Kaur	ਜਗਤ ਜਲੰਦੇ ਦਾ ਰੱਖਣਹਾਰ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ	240
S. Naz (Dr.)	ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼	246
Sukhwinder Kaur	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਨਤਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ	258
Surinder Kailay	ਸਿੱਖਿਆ-ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਜੀਵਨ, ਬਾਣੀ ਅਤੇ ਉਪਦੇਸ਼	26
Tarshinder Kaur (Dr.)	ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਲਿੰਗਕ ਸਮਾਨਤਾ	275
Hindi Papers		
Amanjot Kaur	श्री गुरु नानक देव जी: मानवीय समानता का सन्दर्भ	284
English Papers		
Amrik Singh	Guru Nanak ideology: An intervention for the abolition of cursing women	288
Arvinder Singh Chawla and Sarbjinder Singh	The Role of Sikhism in Gender Equality	296
Charanjit Kaur (Dr.)	Sikhi Connotes the Temporal and Spiritual Path of Learning	314
Devinder Pal Singh (Dr.)	Universal Relevance of Guru Nanak's Teachings	318
Devinder Pal Singh (Dr.)	Guru Nanak - A Prophet with a Scientific Attitude	331
Devinder Singh Chahal (Dr.)	Human Equality in Sikhi Founded by Guru Nanak	344
Faisal Arshad Butt	Nanak Ghar, Kartarpur Sahib - A study in search of its lost site	357
Gurwant Kaur Brar (Dr.)	Role of Guru Nanak Ji's baani in enhancing values among the youth	365
Harvinder Kaur (Dr.) and Ms. Gurmeet Kaur	Guru Nanak's Social Contemplation and Gender Equality	374
Harvinder Kaur (Dr.) and Ms. Navdeep Kaur	Equality in Income and Guru Nanak's Teachings	382
Kavita Rani (Dr.)	Guru Nanak's Vision and Religious Concepts	391
[illegible]	[illegible]ghts: Reflections from Guru Nanak's Theology	401
[illegible] (Dr.)	[illegible]ental Pollution and Solutions in Context of Guru Nanak	410
Minu Jain (Dr.)	Gender Equality and Gender Justice	420

Faculty In-charge
Department of Humanities, Languages and Cultural Studies
IK Gujral Punjab Technical University, Jalandhar

ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਲੱਖਣਤਾ

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਡਾ.)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਟੈਕਸਟ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਨੂੰ 'ਜਪੁ' ਬਾਣੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਜਾਂ ਪਹਿਲਤਾ ਤੋਂ ਇਸਦੇ ਮਹੱਤਵ ਦਾ ਭਲੀ ਭਾਂਤ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧੁਨੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜਾਂ ਨਾਲ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਤਮਾਮ ਭਾਸ਼ਾਈ ਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਚਿਹਨ ਸਿਰਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸਦੀ ਟੈਕਸਟ ਦੀ ਪਛਾਣ ਲੈਣੀ ਠੀਕ ਹੋਵੇਗੀ :

'ੴ ਸਤਿਨਾਮੁ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ ਨਿਰਭਉ ਨਿਰਵੈਰੁ
ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ ਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥'

ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਸ਼ੁੱਧ ਸੰਕਲਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਭਾਸ਼ਾ (Phenomenon Language) ਦੀ ਥਾਂ ਸੰਕਲਪ ਭਾਸ਼ਾ (Conceptual Language) ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਜੋ ਬ੍ਰਹਮ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਤਿਮ ਭਾਸ਼ਾਈ ਕਥਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਇਸ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਸੰਕਲਪਨਾ ਵਿਚ ਰੂਪਾਂਤਰਿਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸੰਕਲਪਨਾ ਗਤੀਸ਼ੀਲਤਾ ਜਾਂ ਸਦਾ ਵਿਗਾਸ ਵਿਚ ਹੈ। ਸੰਕਲਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਤਿ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸਨੂੰ ਅਮੂਰਤਤਾ ਵਿਚ ਉਤਾਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਆਪਣੀ ਸੰਕਲਪ ਭਾਸ਼ਾ ਕਰਕੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਰ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਖਿਚਤ (inexhaustible) ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਕਲਪਕ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਸੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਸਤਿ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਇਸਨੂੰ ਅਮੂਰਤਤਾ ਵਿਚ ਉਤਾਰਦੀ ਹੈ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ 'ੴ' ਦਾ ਸੰਕਲਪਕ ਭਾਸ਼ਾਈ ਚਿਹਨ ਇਸਨੂੰ ਅਸੀਮਤਾ ਵਿਚ ਫੈਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਨਾਲੋਂ ਨਾਲ ਇਸ ਵਿਚ '੧' ਨੂੰ ਅੰਕ ਗਣਿਤਿਕ ਇਕ ਵਰਨ ਇਕਾਈ ਵਿਚ ਰੱਖ ਕੇ ਇਸਨੂੰ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਪ੍ਰਪੰਚ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ '੧' ਦੇ ਅੰਕ ਰਾਹੀਂ ਨਵੀਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਘਾੜਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤਕ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਨੂੰ ਗਿਆਨ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਜਮ ਵਿਚ ਟਿਕਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦੇ ਸਮਸਤ ਚਿਹਨ ਸਤਿਨਾਮੁ, ਕਰਤਾ ਪੁਰਖੁ, ਨਿਰਭਉ, ਨਿਰਵੈਰੁ, ਅਕਾਲ ਮੂਰਤਿ, ਅਜੂਨੀ ਸੈਭੰ, ਗੁਰਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਾਰੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰ ਤੇ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਸੰਕਲਪਕ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਧਿਆਤਮ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿਚ ਇਕ ਸਰੂਪ

Faculty In-charge
Department of Humanities, Languages
and Cultural Studies
IK Gujral Punjab Technical University, Jalandhar

The present work systematically studies the etymology of the term 'Violence', underlines its various types through the literature review of different literary genres and time periods. It analyses and comprehends the treatment of the theme of violence, in its various forms and manifestations in the short stories of R.K. Narayan and Ramesh K. Srivastava. The work intends to see how far the descriptions of violence appear to be gratuitous or called for and their contribution to the overall artistic effectiveness of these stories. The discussion on the short stories of R.K. Narayan and Ramesh K. Srivastava regarding the theme of violence manifests the fact that many of their stories have the violent subject, language, atmosphere, characters, and symbols. It seems as if violence is inherent in these stories. They depict physical, psychological, verbal violence without making it appear unreal even for a while. Both authors go to the very core of the genre and exploit all the possible techniques to achieve a heightened effect of the treatment of theme of violence. It is their immense talent, which largely contributes to their reputation as the great masters of the short story.

Dr. Priyanka Mahajan is working as an Assistant Professor (English) at IKGPTU, Main Campus, Kapurthala, Punjab. With 12 years of teaching experience, her qualifications include PhD (English), M.Phil., MA (English),UGC-NET (English). She has research publications in reputed international journals and papers presentations in Canada, USA and Thailand.

978-613-9-96044-6

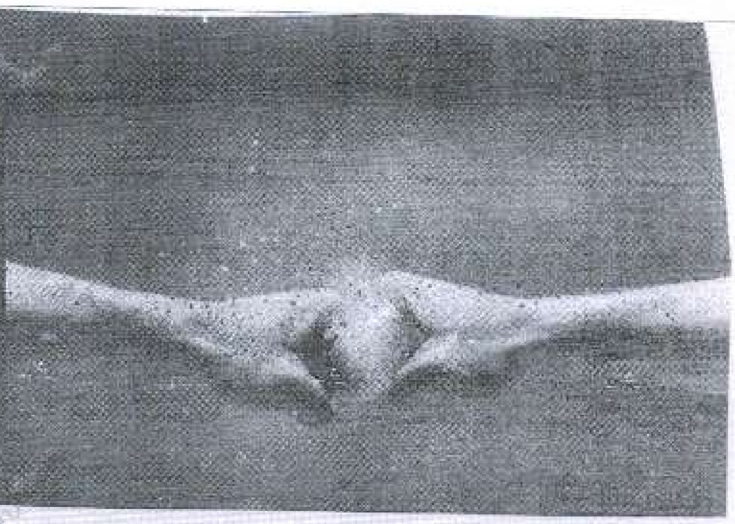

Priyanka Mahajan

Theme of Violence

An Analysis of Short Stories of R. K. Narayan and Ramesh K. Srivastava

LAP LAMBERT Academic Publishing

FOR AUTHOR USE ONLY

Faculty In-charge
Department of Humanities, Languages and Cultural Studies
IK Gujral Punjab Technical University, Jala...

Priyanka Mahajan

Theme of Violence

FOR AUTHOR USE ONLY

Faculty In-charge
Department of Humanities, Languages
and Cultural Studies
IK Gujral Punjab Technical University, Jalandhar

Priyanka Mahajan

Theme of Violence

An Analysis of Short Stories of R. K. Narayan and Ramesh K. Srivastava

FOR AUTHOR USE ONLY

LAP LAMBERT Academic Publishing

Faculty In-charge
Department of Humanities, Languages and Cultural Studies
IK Gujral Punjab Technical University, Jalandhar

Imprint
Any brand names and product names mentioned in this book are subject to trademark, brand or patent protection and are trademarks or registered trademarks of their respective holders. The use of brand names, product names, common names, trade names, product descriptions etc. even without a particular marking in this work is in no way to be construed to mean that such names may be regarded as unrestricted in respect of trademark and brand protection legislation and could thus be used by anyone.

Cover image: www.ingimage.com

Publisher:
LAP LAMBERT Academic Publishing
is a trademark of
International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group
17 Meldrum Street, Beau Bassin 71504, Mauritius

Printed at: see last page
ISBN: 978-613-9-96044-6

Copyright © Priyanka Mahajan
Copyright © 2019 International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group

FOR AUTHOR USE ONLY

Faculty In-charge
Department of Humanities, Languages
and Cultural Studies
Punjab Technical University, Jalandhar

Web-link of research papers

DVV HLCS 3.4.6

3.4.6 Number of books and chapters in edited volumes published per teacher during the last five years (15)

3.4.6.1: Total number of books and chapters in edited volumes / books published, and papers in national/international conference-proceedings year wise during the last five year

S. No.	Name of the teacher	Title of the book/chapters published	Title of the paper	Title of the proceedings of the conference	Name of the conference	National / International	Year of publication	ISBN/ISSN number of the proceeding	Affiliating Institute at the time of publication	Name of the publisher	URL
1	Dr Sarabjit Singh	Mere Saiyan Jio Di Kav Pratibha	Mere Saiyan Jio Da Rahass Anubhav	NA	NA	National	2019	978-81-943116-4-5	IKGPTU	Ravi Sahit Prakashan Amritsar	Copy attached https://ptu.ac.in/fac
2	Dr Sarabjit Singh	Universal Relevance of Guru Nanak's Teachings	Mool Mantra Di Bhashai Vilakhanta	Universal Relevance of Guru Nanak's Teachings	4th Canadian Punjabi Conference	Internation	2019	978-81-948872-6-3	IKGPTU	Punjabi Heritage Foundation of Canada	Copy attached https://ptu.ac.in/faculty/?fid=72
3	Priyanka Mahajan	Violence: An Analysis of Short Stories of R. K. Narayan nad Ramesh K. Srivastava	NA	NA	NA	Internation	2019	978-613-9-	IKGPTU	Lambert Academic Publishing	Copy attached https://ptu.ac.in/faculty/?fid=73

Faculty In-charge
Department of Humanities, Languages and Cultural Studies
IK Gujral Punjab Technical University, Jalandhar

DVV HLCS 3.4.8

4	Priyanka Mahajan	NA	A Study of the Image of Man in Mahasweta Devi's *Rudali* and Shobha De's *Socialite Evenings*	Proceedings of ISER-ACN International Conference Singapore	International Conference on Education and Social Science, Singapore	Internation		2019	978-93-897	IKGPTU	Institute for Technology and Research, Khandagiri, Bhubaneswar	http://conferencegallery.com/excellent.php?exelpep_id=474

Faculty in-charge
Department of Humanities, Languages and Cultural Studies
IK Gujral Punjab Technical University, Jalandhar